

NR 4 (102)
APRILL 2005

toimetuse veerg

"Tujukas nagu aprillikuine ilm," tavatses öelda mu ülemus mõne pisut turtsakama naiskolleegi kohta meie suuremalt osalt mehises kollektiivis üsna minu tööinimese-aastate alguses. Kuigi sellest on möödas juba üle paarikümne aasta, tuleb igal aastal aprillikuus see ütetus mulle jälle meelde, sest see on ju tõsi mis tõsi – aprillikuine ilm on tõesti väga tujukas. Külmad, luust-lihast läbipuhuvad tuuleilid vahelduvad päikesepaiste ja soojaga. Kuu teisel nädalavahetusel muudkui sadas ja taevas oli masendavalt tumehall, aga esmaspäeval... ah, need päevad mööduvad ju nii ruttu, kes seda enam täpselt mäletab, missugune ilm oli just esmaspäeval... Ent esmaspäeva, 11. aprilli hilisõhtu tõi meile selle kevade esimese äikese...

Soojad ilmad meelitavad inimesed õue – lume alt välja tulnud prahti koristama-põletama ja muru riisuma. Ja kulu põletama. Tundub, et paljude inimeste jaoks on igakevadine kulu põletamine justkui mingi haigus kohe, millest kuidagi lahti ei saa. Muidugi on silmale ilus vaadata, kuidas esialgu mustav maalapp peagi värskest rohetama lööb, aga kas me tikku süüdates taipame ka mõelda, et tuli hävitab kõik elava sellel lapikesel, kõik, kes tema eest põgeneda ei suuda. Ja tuli on kiire. Ega siis asjata millegi kiiret levimist kulutulega võrrelda...

Varasematel aastatel on siin-seal ajalehtedes välja hõigatud, et kulu põletamine on keelatud, sel aastal aga on enamasti vaid manitsetud, et oleksime hoolikad ja ettevaatlikud ning ei jätkaks tuld omapead. Ju siis on asjakohased instantsid loobunud "tuuleveskitega võitlemast" ja leidnud, et keeldude-käskudega siin midagi ei saavuta.

Kurb on meenutada, kuidas ühel esimestest aprillihommikutest bussiga Nõo poole sõites möödusime tossavast väljast, mille serval kõrbenud tüvedega võsa. Tuul puhus just maantee poole ja nii sai buss hetkega sinist suitsu täis. Reisijad hakkasid kõhima, mõnel jooksid silmad vett, mõni kurtis peavalu. Bussijuht ei kurtnud midagi, aga temal tuli ju sellesamas suitsuses bussis veel peaaegu kogu päev vastu pidada, ent suitsuhaisust juba niisama lihtsalt päris lahti ei saa.

Sama probleem on taas päevakorral aiamaal või majade vahel põlevate prahihunnikutega. Raske on oma päevatööga hakkama saada, kui juba hommikul immitseb tööruumi akende vahelt sinine suitsuvõine. Aga võibolla kodus on veel hullem... ja ruume õhutada ka ei saa. Paistab, et need pikki aastaid kehtinud kirjutamata seadused – arvesta enda kõrval olevate inimestega, jälgi, et sinu tegevus nende heaolu ei kahjusta – tänapäeval enam ei kehti. Puhugu või marutuul naabrite majade poole, MINA panen oma lõkke põlema...

Hea lugeja, soovin Sulle mõnusalt sooja ja päikeselist kevadet, et Sul jätkuks jõudu ja energiat oma koduümbrist koristada ja kaunimaks muuta, ja et Sa teeksid seda ikka lusti ja rõõmuga, mitte torisedes-porisedes ja pahandades, et mitte ei jõua seda tööd ära teha... Ja võta endale ikka veidi aega ka selja sirutamiseks ja linnulaulu kuulamiseks.

KAI TOOM

NÕO VALLA LEHT

"On armastus ainuke jumal" – Nõo kiriku meesansambel 15

Kevadiselt kaunis ja soe oli 2. aprilli laupäevaõhtu Nõo mail. Maantee pervel iidse Nõo kiriku külje all seisis pikk autoderivi. Inimesi – küll üksi, küll peredega – jalutas kiriku poole. Nõo kogudusel oli põhjust kokku tulla. Kell 18.00 algas Martin Lipu 151. ja Nõo kiriku meesansambli 15. sünniaastapäevale pühendatud kontsert.

Avasõnad ütles Nõo koguduse õpetaja Mart Jaanson. Esineja arvas, et 2. aprill võikski saada tähenduslikuks kuupäevaks kogudusele. Seda ühelt poolt ajaloolise tähtsusega oma tunnustatud kirikuõpetaja mälestuseks, teiselt poolt aga muusika ja laulu väärtustamisega. Palves palus õpetaja õnnistust Nõo kirikule, mis on peaaegu sama vana kui meie kandi ajalugu ja kultuur (kiriku ehitus algas 13. sajandi teisel poolel).

Mart Jaanson avaldas kartust, et kõikidest olulistest väärtustest kõige enam kipub rahval nappima kultuuri. Ta rõhutas, kui oluline on hoida elujõus traditsioone ja neid edasi kanda, et püsida tugeva rahvana. Inimesed julgevad järglasi soetada, kui nad omavad kindlat maailmavaadet, kui neil on olemas kindlustunne oma kodupaiga püsimise ja edendamise suhtes. Mart Jaanson noore kirikuõpetajana avaldas rõõmu ja uhkust, et Nõo kirikul on olnud eesotsas autoriteetne Martin Lipp, kes teenis kogudust 39 aasta jooksul ja kes andis suure panuse Nõo kandi mitmekülgse arengusse. Nõo kiriku nii sise- kui välisilme suursuguseks muutmisel on oluline teene just Martin Lipul. Mart Jaanson rõhutas, et Nõo kirikut võib pidada lausa kohalikuks kunstimuseumiks oma altarimaali ja nelja apostli kujuga, mõõbliga jms. Meenutame, et Martin Lipu 150. sünniaastapäeva tähistati meeldejäädvalt 2004. aasta kevadel ajalookonverentsiga Nõo Koduloomuuseumis ja Anton Starkopfi loodud pronksbüsti taasavamisega Nõo kalmistul.

15-aastane Nõo kiriku meesansambel

Sünnipäevalaps, Nõo kiriku meesansambel tuli rahva ette 5-liikmelisena. Esimese lauluga "Vere languores nostros" mälestati hiljuti lahkunud endist ansamblikaaslast Martin Laasimeri. Kontserdi esimeses osas kõlasid Martin Lipu sõnadele kirjutatud laulud. Esitusele tuli populaarne "Eesti lipp", kuid harjumuspärasest natuke erinevalt. Meeskooriseade aluseks oli laulu 1922. aastal ilmunud algversioon, mille keskmiest osa tänapäeval ei esitata. Suure tundeüllaga lauldi Artur Kapi

Nõo kiriku meesansambel 2. aprillil 2005. Vasakult: Margus Liiv, Mati Koonukõrb, Mart Jaanson, Madis Kanarbik, Laurits Leedjärv.

"Süda", mida peetakse üheks kaunimaks meeskoorilauluks. Viimaseks kõlas eesütleja sõnade järgi maailma esiettekannet "Miks ma laulan", sõnad kirjutatud 1909. aastal Martin Lipp ja viisi seadnud 2005. aastal Mart Jaanson.

Teises osas esitati nii Eesti kui välisliiklajate laule. Kõlas "Jehoova päev", see oli ka üks ansambli algusaastate lauludest. Ansambel lõpetas esinemise kahe palvelauluga, millest viimase, "Meie Isa Palve" on viisistanud ansambli liige Margus Liiv.

Ansambli liige Laurits Leedjärv andis ülevaate ansambli sünniloost ja tegevusest. Nõo kiriku meesansambel kasvas välja kiriku segakoorist. Idee autorit ei mäleta. Kauaaegne koguduse organist ja koorijuht Agnes Laasimeri inustas 1990. aasta märtsis tegevuse käima. Mehed tunnistasid, et algus oli raske. Aga nüüd, ansambli 15. sünnipäeval, on nad rahulolevad ja uhked, et koos on nii pikk laulutee maha käidud. Laurits Leedjärv avaldas, et just sügavam harmoonia otsimine ja raske repertuaari omandamine on olnud meestele väljakutseks ja eneseteostuse sooviks.

Ansambel on hetkel 6-liikmeline. Ansambli algusest peale on laulnud Laurits Leedjärv, Margus Liiv, Matti Koonukõrb, Madis Kanarbik, Ingmar Laasimer. Mart Jaanson ühines 2003. aastal. Ansambli kunstiliseks juhiks on Margus Liiv. 15 aasta jooksul on ansambelis kaasa laulnud 20 meest. On esinetud omakandi rahvale,

külalastatud sageli Nõo hooldekodu vanureid, osolevad teiste koguduste üritustel, organiseeritud kaks kontsertreisi Soome (1992. ja 2001. aastal). 2004. aasta detsembris anti välja Nõo kiriku meesansambli lauludega CD "Mu südames on pühapäev" 13 lauluga. Palju laule ansambli repertuaarist on viisistanud ja seadnud Margus Liiv, mõned ka Mart Jaanson.

11-aastane Audru naisansambel "Vahtraõied"

Meestelaulule pakkus väga toredat täiendust külalisansambel, 6-liikmeline Audru naisansambel "Vahtraõied", juhendajaks Evi Vaher. Tervitussõnad lausus Audru Püha Risti koguduse õpetaja ja ansambli liige Tiina Janno, kes mainis, et nende ansambel tegutses 11. aastat ja et nende 10. sünnipäevapeol laulsid Nõo mehed Audrus. (Audru kirik on vanim säilinud reformatsioonijärgne kirik Liivimaal, valminud 1680.)

Külaliste laulud teenisid kuulajatelt suure aplausi. Südantlõigutav oli ansambli esituses Alo Mattiiseni "On armastus ainuke jumal", klaveril Evi Vaher, kus nii muusika kui sõnad panid tõeliselt "hinge läbi kõikuse kumama".

Järgmisel hommikul esines Audru naisansambel ka Nõo kirikus teenistusel ja Tiina Janno pidas jutluse.

Sünnipäevatervitajaid lähedalt ja kaugel

Järgnevalt tõi muusikalise tervituse Nõo kiriku noortebänd "Tuuletund" (vokaal, kitarr, rütmipill) kolme lauluga. Üllatusesinejad olid endine Nõo kirikuõpetaja Agur Piirisild ja koguduse liige Meryt Pastak, kelle duett oli tõeline muusikaline elamus, eriti aga César Francki "Panis Angelicus", oreil õpetaja Mart Jaanson. Meryt Pastak, kes on lõpetanud Eesti Muusikaakadeemia laulu erialal, vaimustas oma imeilusa häälega kõiki kuulajaid.

Tervitussõnu lausus ka Valga praostkonna praosti kt Vallo Ehasalu, kes näeb Mart Jaansonit Martin Lipu jälgedes käijana ja oma kogudusele pühendununa. Tänu sõnad oma koguduse entusiastlikule ja hoolivale õpetajale lausus koguduse juhatuse esimees ja ansambli liige Madis Kanarbik, kes kinnitas, et Mart Jaansonit tulekuga on ansambel uue hinguse saanud. Nõo Koduloomuuseumi juhataja Kai Toom koos staažika kodu-uurija Agnes-Asta Marandiga kinkisid ansambli liikmetele raamatu "Lehekülgi Nõo ajaloo" tuliuue IV osa, kus on kirjas lühike ülevaade ka meesansambli tegevusest. Lõpetuseks lauldi koos "Õhtu jõuab jälle". Kõikidele pakuti sünnipäevatortit.

Oli tore ja südantsoojendav muusikaline õhtu, kus kaunid lauluviisid panid kõrged kirikuvõlvivid kajama ja kus räägiti inimlikus ja üksteisemõistmise keeles.

MILVI PENSA